

DECIZIE

17 mai 2017

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Valeriu Doagă
Oleg Sternioală
Tamara Chișca-Doneva

examinând recursul declarat de către Întreprinderea de Stat „Calea Ferată din Moldova”,

în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a Întreprinderii Mixte „Rompetrol Moldova” Societate pe Acțiuni împotriva Întreprinderii de Stat „Calea Ferată din Moldova” cu privire la încasarea sumei,

împotriva încheierii Curții de Apel Chișinău din 16 martie 2017, prin care a fost admisă parțial cererea apelantului Întreprinderea de Stat „Calea Ferată din Moldova” cu privire la scutire de la plata taxei de stat și nu s-a dat curs cererii de apel depuse de către Întreprinderea de Stat „Calea Ferată din Moldova”,

c o n s t a ț ă:

La 27 noiembrie 2015, ÎM „Rompetrol Moldova” SA a depus cerere de chemare în judecată împotriva ÎS „Calea Ferată din Moldova” cu privire la încasarea sumei.

În motivarea acțiunii reclamantul a indicat că în baza contractelor de vânzare-cumpărare nr. 1168/II/2015 din 05 martie 2015 (factura fiscală RL0064591 din 08 martie 2015), nr. 1174/II/2015 din 11 martie 2015 (factura fiscală RL0064590 din 11 martie 2015), nr. 1179/II/2015 din 12 martie 2015 (factura fiscală RL0064592 din 14 martie 2015), nr. 1288/II/2015 din 28 aprilie 2015 (facturile fiscale RL0093637 din 28 aprilie 2015 și RL0093644 din 30 aprilie 2015), nr. 1277/II/2015 din 05 mai 2015 (facturile fiscale RL0063365 din 05 mai 2015, RL0063364 din 05 mai 2015, RL0063375 din 06 mai 2015 și RL0063374 din 06 mai 2015), la fel și a contractului de vânzare-cumpărare din 24 aprilie 2015 (factura fiscală RL0093635 din 24 aprilie 2015) au fost livrate produse petroliere ÎS „Calea Ferată din Moldova”.

Menționează că la data de 12 noiembrie 2015, datoria pentru marfa livrată, conform contractelor sus menționate constituie suma de 10 624 965,15 lei.

Susține că în legătură cu neexecutarea corespunzătoare a obligațiilor contractuale, în ceea ce privește termenul de achitare, ÎS „Calea Ferată din Moldova” datorează ÎM „Rompetrol Moldova” SA cu titlu de penalitate de întârziere suma de 411 048 lei, precum și dobânda de întârziere în sumă de 1 258 393,81 lei calculată conform art. 619 din Codul civil.

Își întemeiază pretențiile în baza dispozițiilor art. 512, art. 572, art. 602, art. 619, art. 624, art. 753 din Codul civil.

Solicită încasarea de la ÎS „Calea Ferată din Moldova” în beneficiul ÎM „Rompetrol Moldova” SA a sumei de 12 294 406,96 lei și a taxei de stat în suma de 50 000 lei.

Ulterior, ÎM „Rompetrol Moldova” SA a depus cerere suplimentară la acțiunea înaintată, solicitând încasarea de la ÎS „Calea Ferată din Moldova” în beneficiul ÎM „Rompetrol Moldova” SA a sumei de 14 734 925,57 lei, formată din: 10 624 965,15 lei-datoria propriu-zisă, 412 512,38 lei - penalitatea de întârziere și 3 697 448,05 lei-dobânda de întârziere.

Prin hotărârea Judecătorei Grigoriopol din 24 noiembrie 2016, acțiunea a fost admisă, fiind încasat de la ÎS „Calea Ferată din Moldova” în beneficiul ÎM „Rompetrol Moldova” SA suma de 10 624 965,15 lei cu titlu de datorie, suma de 412 512,38 lei cu titlu de penalitate de întârziere, suma de 3 697 448,05 lei cu titlu de dobânda de întârziere și cheltuielile de judecată cu titlu de taxa de stat în sumă de 50 000 lei.

La 21 decembrie 2016, ÎS „Calea Ferată din Moldova” a depus cerere de apel nemotivat, solicitând admiterea cererii de apel, casarea hotărârii primei instanțe, cu emiterea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii.

Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 02 februarie 2017, nu s-a dat curs cererii de apel depusă de către ÎS „Calea Ferată din Moldova” și s-a comunicat despre necesitatea prezentării apelului cu indicarea motivelor de fapt și de drept pe care se întemeiază apelul și dovada de plată a taxei de stat în mărime de 37 500 lei până la data de 15 martie 2017, în caz contrar cererea de apel nu va fi considerată depusă și va fi restituită conform art. 369 alin. (1) CPC, și explicat apelantului că chestiunea cu privire la primirea sau restituirea cererii de apel v-a fi soluționată în ședința de judecată la data de 16 martie 2017, ora 10.00, în incinta Curții de Apel Chișinău, str. Teilor , 4, sala nr. 6.

La 14 martie 2017, ÎS „Calea Ferată din Moldova” a depus cerere de apel motivată, solicitând admiterea cererii de apel, casarea hotărârii primei instanțe, cu emiterea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii.

La fel la data de 14 martie 2017, ÎS „Calea Ferată din Moldova” a depus cerere privind scutirea de la plata taxei de stat, solicitând scutirea de la plata taxei de stat la depunerea cererii de apel.

Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 16 martie 2017, a fost admisă parțial cererea apelantului ÎS „Calea Ferată din Moldova” cu privire la scutirea de la plata taxei de stat pentru depunerea cererii de apel și a fost scutit apelantul de la plata taxei de stat în mărime de 17 500 lei, nu s-a dat curs cererii de apel depuse de către ÎS „Calea Ferată din Moldova”, acordându-i acestuia termen pentru prezentarea dovezii de plată a taxei de stat în mărime de 20 000 lei până la data de 27 aprilie 2016, ora 10.00 și explicat că în caz contrar dacă nu va fi prezentată dovada de plată a taxei de stat în termen, cererea de apel nu va fi considerată depusă și împreună cu toate documentele anexate va fi restituită.

La 23 martie 2017, ÎS „Calea Ferată din Moldova” a declarat recurs împotriva încheierii instanței de apel, solicitând admiterea recursului, casarea încheierii instanței de apel cu emiterea unei noi încheieri de admitere a cererii apelantului privind scutirea integrală de la plata taxei de stat.

În motivarea recursului a invocat dezacordul cu încheierea recurată, considerând-o neîntemeiată fiind emisă cu interpretarea eronată a legii.

Cu referire la prevederile art. 85 alin. (4) CPC, susține că în funcție de situația materială și de probele prezentate în acest sens, persoana fizică sau juridică poate fi scutită de judecător (de instanța judecătorească) de plata taxei de stat sau de plata unei părți a ei.

În acest context, afirmă că ÎS „Calea Ferată din Moldova” înregistrează venituri din transportul de călători mai mici în anul 2016 în comparație cu anul 2015, inclusiv sunt și pierderi la transportul de mărfuri.

Susține că întreprinderea înregistrează datorii pe termen lung formate din credite bancare și împrumuturi, la fel având și datorii curente.

Astfel, conform datelor financiare pe perioada de 9 luni, ÎS „Calea Ferată din Moldova” înregistrează pasive în suma de 2 668 290 069 lei.

Mai remarcă că pe conturile întreprinderii sunt aplicate sechestrurile, iar la moment întreprinderea este în imposibilitate de a executa în mod deplin obligațiile sale față de proprii angajați, furnizori de bunuri, servicii și unități.

Consideră că prin prisma prevederilor art. 20 din Constituția Republicii Moldova, orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime și nici o lege nu poate îngădi accesul la justiție.

În conformitate cu art. 425 CPC, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la pronunțarea ei.

Astfel, instanța de recurs reține că recurentul ÎS „Calea Ferată din Moldova” s-a conformat prevederilor legale și a declarat recursul la 23 martie 2017 împotriva încheierii instanței de apel din 16 martie 2017, în termen.

În conformitate cu art. 426 alin. (3) CPC, recursul împotriva încheierii se examinează, pe baza dosarului și a materialelor anexate la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursul neîntemeiat și care urmează a fi respins cu menținerea încheierii instanței de apel din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 427 lit. a) CPC, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să respingă recursul și să mențină încheierea.

După cum se constată la caz la data de 21 decembrie 2016, ÎS „Calea Ferată din Moldova” a depus cerere de apel nemotivat, solicitând admiterea cererii de apel, casarea hotărârii primei instanțe, cu emiterea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii.

Ca urmare, prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 02 februarie 2017, nu s-a dat curs cererii de apel depusă de către ÎS „Calea Ferată din Moldova” și s-a comunicat despre necesitatea prezentării apelului cu indicarea motivelor de fapt și de drept pe care se întemeiază apelul și dovada de plată a taxei de stat în mărime de 37 500 lei până la data de 15 martie 2017, în caz contrar cererea de apel nu va fi considerată depusă și va fi restituită conform art. 369 alin. (1) CPC, și explicat apelantului că chestiunea cu privire la primirea sau restituirea cererii de apel v-a fi soluționată în ședința de judecată la data de 16 martie 2017, ora 10.00, în incinta Curții de Apel Chișinău, str. Teilor , 4, sala nr. 6.

Iar, la data 14 martie 2017, ÎS „Calea Ferată din Moldova” a depus cerere de apel motivată, solicitând admiterea cererii de apel, casarea hotărârii primei instanțe, cu emiterea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii, la fel la aceeași dată a depus cererea privind scutirea de la plata taxei de stat la depunerea apelului.

Conform art. 84 CPC RM, se impune cu taxă de stat fiecare cerere de chemare în judecată (inițială și reconvențională), cererea intervenientului principal, cererea vizând pricinile cu procedură specială, cererea de eliberare a ordonanței judecătorești, cererea de declarare a insolvabilității, cererea de eliberare a titlului executoriu privind executarea hotărârilor arbitrale, cererea de apel, cererea de recurs, precum și cererea de eliberare a copiilor (duplicatelor) de pe actele judecătorești.

Iar, în conformitate cu art. 85 alin. (4) CPC, în funcție de situația materială și de probele prezentate în acest sens, persoana juridică poate fi scutită de judecător (de instanța judecătorească) de plata taxei de stat sau de plata unei părți a ei.

Prin prisma normelor enunțate, la caz, se constată că prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 16 martie 2017, a fost admisă parțial cererea apelantului ÎS „Calea Ferată din Moldova” cu privire la scutirea de la plata taxei de stat pentru depunerea cererii de apel și a fost scutit apelantul de la plata taxei de stat în mărime de 17 500 lei, nu s-a dat curs cererii de apel depuse de către ÎS „Calea Ferată din Moldova”, acordându-i acestuia termen pentru prezentarea dovezii de plată a taxei de stat în mărime de 20 000 lei până la data de 27 aprilie 2016, ora 10.00 și explicat că în caz contrar dacă nu va fi prezentată dovada de plată a taxei de stat în termen, cererea de apel nu va fi considerată depusă și împreună cu toate documentele anexate va fi restituită.

Astfel, Colegiul civil, comercial se de contencios administrativ reține ca întemeiată soluția instanței de apel, prin care ÎS „Calea Ferată din Moldova” a fost scutită parțial de la plata taxei de stat în mărime de 17 500 lei pentru depunerea cererii de apel și nu a dat curs cererii de apel, fiindu-i stabilit ultimului un termen pentru achitarea taxei de stat în mărime de 20 000 lei, deoarece ÎS „Calea Ferată din Moldova” nu a prezentat probe concludente în confirmarea necesității scutirii integrale de la plata taxei de stat pentru depunere cererii de apel.

Prin urmare, instanță de recurs reține că, instanță de apel, prin prisma prevederilor art. 368 alin. (1) CPC, întemeiat a dispus, prin încheierea din 16 martie 2017, de a nu da curs cererii de apel depusă de apelantul ÎS „Calea Ferată din Moldova”, acordându-i acestuia termen pentru prezentarea dovezii de plată a taxei de stat în mărime de 20 000 lei.

În această ordine de idei, instanța de recurs apreciază critic argumentele recurentului cu referire la faptul că au fost prezentate probe justificative suficiente care confirmă situația materială dificilă și imposibilitatea achitării integrale a taxei de stat la depunerea cererii de apel.

Aceasta deoarece la soluționarea cererii cu privire la scutirea apelantului de la plata taxei de stat pentru depunerea cererii de apel, instanța de apel a ținut cont de situația materială precară a acestora, iar reieșind din probele prezentate în acest sens justificat a dispus admiterea parțială a cererilor de scutire de la plata taxei de stat la depunerea cererii de apel.

În acest context, instanța de recurs consideră necesar de a menționa și faptul că, Curtea Europeană pentru Drepturile Omului, prin practica sa constantă de nenumărate ori a precizat faptul că dreptul de acces la un tribunal nu este un drept absolut (*cauza Golder v. the United Kingdom* §-36 din 21 februarie 1975,), ci unul care poate implica anumite limitări din partea statelor contractante, în funcție de nevoile și resursele comunității și ale indivizilor (*Ashimgdane vs United Kingdom* 28 mai 1985).

Însă limitările sunt în concordanță cu art. 6 parag. 1 CEDO, decât dacă acestea urmăresc un scop legitim și există un raport rezonabil de proporționalitate între

mijloacele folosite și scopul urmărit. (*cauza Bellet vs France §-31, Garcia Manibardo vs Spain §-44*).

Astfel, la caz Colegiul reține că în situația din speță soluția instanței de apel cu privire la scutirea parțială de la plata taxei de stat la depunerea cererii de apel corespunde cerințelor prevăzute de art. 6 parag. 1 CEDO privind dreptul de acces la un tribunal și corespunde cerințelor instituite de CEDO prin jurisprudența sa:

- *cerința privind scopul legitim al limitării* – este îndeplinită, având în vedere că întindere acestor taxe este stabilită sub forma unui procent din valoarea aflată în litigiu și fiind instituit un plafon maxim de care nu poate trece mărimea taxei de stat chiar dacă valoarea acțiunii este mai mare, iar CEDO a confirmat că aceste taxe privesc buna administrare a justiției și vizează atât descurajarea justițiabililor în formularea unor cereri, abuzive cât și asigurarea de fonduri pentru funcționarea justiției. (*cauza Weissman și alții împotriva României §-35, Tolstoy Miloslavsky v. the United Kingdom §-61*);

- *raportul rezonabil de proporționalitate între mijloacele folosite și scopul urmărit*, pentru a stabili dacă este respectat acest raport rezonabil între impunerea plății taxei de stat la depunerea cererii de chemare în judecată și scopul legitim urmărit privind buna administrare a justiției, descurajarea justițiabililor în formularea unor cereri, abuzive cât și asigurarea de fonduri pentru funcționarea justiției urmează să cercetăm următorii factori și anume - quantumul sumei ce trebuie plătit de reclamant raportat la veniturile sale.

Pentru considerentele menționate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul urmează a fi respins cu menținerea încheierii Curții de Apel Chișinău din 16 martie 2017.

În conformitate cu art. 427 lit. a), art. 428 CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e:

Se respinge recursul declarat de către Întreprinderea de Stat „Calea Ferată din Moldova”.

Se menține încheierea Curții de Apel Chișinău din 16 martie 2017, în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a Întreprinderii Mixte „Rompetrol Moldova” Societate pe Acțiuni împotriva Întreprinderii de Stat „Calea Ferată din Moldova” cu privire la încasarea sumei.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței, judecătorul

Valeriu Doagă

Judecătorii

Oleg Sternioală

Tamara Chișca-Doneva